

BATI BALKANLAR VE TÜRKİYE'YE YÖNELİK YATAY DESTEK

Haklarınız için:
Avrupa Standartlarına
Doğru

Adaletin güçlendirilmesi

Yolsuzluk, ekonomik suç ve kara para aklama ile mücadele

Ayrımcılıkla mücadele ve hassas
grupların haklarının korunması

İfade ve basın özgürlüğünün teşvik edilmesi ve korunması

Uzmanlık koordinasyon mekanizması

Avrupa Birliği ile birlikte ortak
finanse edilmektedir

AVRUPA BİRLİĞİ

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Avrupa Konseyi ile birlikte
ortak finanse edilmekte ve
uygulanmaktadır

Batı Balkanlar ve *Türkiye'ye Yönelik Yatay Destek (Horizontal Facility)*, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin ortak bir iş birliği girişimidir. Program, ilgili makamları insan hakları, hukukun üstünlüğü ve demokrasi alanlarındaki reform gündemlerini, AB genişleme süreci için de bir öncelik olan Avrupa Konseyinin ilgili izleme ve danışma organlarının tavsiyeleri ile uyumlu hale getirmeleri konusunda desteklemektedir.

■ Yatay Destek, 2016 yılından bu yana uygulanan program kapsamında sağlanan ilerleme ve sonuçlara dayanmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- ▶ Polis ve ceza infaz kurumları dâhil olmak üzere yargı reformlarının uygulanması
- ▶ Mevzuat ve uygulamaların, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ile uyumlu hale getirilmesi;

Örneğin, politika, kurum ve uygulamaların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadı, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesinin (CPT) tavsiyeleri ve Venedik Komisyonunun görüşleri ile Avrupa Adaletin Etkinliği Komisyonu (CEPEJ) standartlarıyla daha uyumlu hâle getirilmesi.

- ▶ Yararlanıcı ülkelerde yolsuzluk, kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadeleye yönelik daha güçlü politikalar;

Örneğin, Kara Paranın Aklanması ile Mücadele Tedbirlerinin ve Terörizmin Finansmanının Değerlendirilmesine yönelik Uzmanlar Komitesinin (MONEYVAL) ve Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubunun (GRECO) değerlendirmelerinde tespit edilen eksikliklerin ele alınması.

- ▶ Eğitimde entegrasyon ve kapsayıcılık, ayrımcılıkla mücadele, azınlıkların korunması, kadınların adalete erişimi ve insan ticareti ile mücadeleye yönelik daha iyi hazırlanmış mevzuat/politikalar ve daha güçlü kapasite.

Örneğin, Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe karşı Avrupa Komisyonunun (ECRI), Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Uzmanlar Grubunun (GRETA), Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddet ile Mücadele Uzmanlar Grubu (GREVIO) ve İnsan Hakları Komiserinin tavsiyeleri ile Ulusal Azınlıklara ilişkin Çerçeve Sözleşme (FCNM) ve Avrupa Bölgesel veya Azınlık Dilleri Şartı'nın (ECRML) izlenmesi ile ortaya çıkan tavsiyelerin uygulanması.

- ▶ İfade ve basın özgürlüğünün uygulanması konusunda mevcut koşullar ve ortamın iyileştirilmesi;

Örneğin, ifade ve basın özgürlüğü alanındaki standartların AİHS'nin 10. maddesi ile daha uyumlu hâle getirilmesi.

- ▶ Uzmanlık Koordinasyon Mekanizması aracılığıyla mevzuat ve politika hazırlama konusunda Yararlanıcı ülkelere rehberlik sağlanması. Örneğin; taşınmazlarla ilgili geçiş süreçlerinin kesinleştirilmesine ilişkin Kanun (Arnavutluk); Bosna Hersek mahkemesindeki temyiz incelemesi sorununa ilişkin *amicus curiae* (bilir kişi) görüşü; Kosova Savcılık Kurulu Kanunu; Aynı Cinsiyetten Kişilerin Hayat Ortaklığına ilişkin Kanun (Karadağ); Olağanüstü Hâl Kanunu (Kuzey Makedonya) ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kanunu (Sırbistan) hakkında sunulan rehberlik buna örnek olarak verilebilir.

YATAY DESTEK PROGRAMINA GENEL BİR BAKIŞ

Program, tamamlayıcı bir bölgesel boyut ile Batı Balkanlar'daki yararlanıcı ülkeler ile Türkiye'deki projeleri kapsamaktadır.

Yatay Destek kapsamında yer alan konular şunlardır:

- ▶ Adaletin güçlendirilmesi;
- ▶ Yolsuzluk, ekonomik suçlar ve kara para aklama ile mücadele;
- ▶ Ayrımcılıkla mücadelenin desteklenmesi ve hassas grupların (LGBTİ bireyler, azınlıklar ve Romanlar) haklarının korunması, ve
- ▶ İfade ve basın özgürlüğünün desteklenmesi ve korunması.

Programa tahsis edilen **bütçe** yaklaşık 41 milyon avrodur (%85'i Avrupa Birliği tarafından, %15'i Avrupa Konseyi tarafından finanse edilmektedir).

Yatay Destek Programının yapısında iki katmanlı bir yaklaşım bulunmaktadır:

- ▶ Avrupa standartları ile daha fazla uyum sağlanması amacıyla, her bir Yararlanıcının ihtiyaçlarına göre özel olarak hazırlanmış kapasite geliştirme, tavsiye ve diğer teknik destek türleri şeklindeki teknik iş birliği;
- ▶ Yararlanıcıların taleplerine yönelik olarak Avrupa Konseyi tarafından, amaca özel, hukuk alanında uzmanlık ve politika tavsiyesi sunulmasını sağlayacak esnek bir araç olan Uzmanlık Koordinasyon Mekanizması. Söz konusu talepler, programın dört tematik alanından biri ya da ayrıca Venedik Komisyonunun yetkisi kapsamına giren diğer konular ile ilgili olabilir.

PROGRAM NEYİ AMAÇLAMAKTADIR?

Program, Yararlanıcıların, reform gündemlerini yerine getirmelerini ve Avrupa standartlarına uymalarını destekleyerek AB genişleme sürecinin önceliklerine katkıda bulunmaktadır. Kurumların işleyişini güçlendirerek, kurumsal kapasitenin tesis edilmesi ve yasal çerçeve ve politika çerçevesinin iyileştirilmesi amacıyla ihtiyaca özel ve talep doğrultusunda destek sağlanmaktadır.

Bu amaçla, program faaliyetleri; dört tematik alanın tamamında, kapasite geliştirme, teknik destek ve uzmanlık ile farkındalığın artırılmasını içermektedir.

Programın üçüncü aşaması, Yararlanıcı kurumlar özelinde sahiplenmenin sağlanmasının yanı sıra, ulaşılan sonuçların sürdürülebilirliğini artırmayı amaçlamaktadır.

İlgili paydaşlar ve nihai yararlanıcılar arası etkileşimi pekiştirmek ve tarafların süreçlere katılımlarını ve yetkinliklerini arttırmak amacıyla programın kazanımları paylaşılmaktadır.

Program kapsamındaki projeler vasıtasıyla kişilerin günlük yaşantılarına yönelik önemli iyileştirmeler sunulmaktadır.

Özgün bir yaklaşım

- ▶ İlgili makamlarla istişare halinde, her bir Yararlanıcının belirli ihtiyaçlarına yönelik, **özel projeler** tasarlanmaktadır.
- ▶ Çıktıların yerel düzeyde sahiplenilmesini sağlamanın yanı sıra programın **esnek yapısı**, değişen koşullar ve ulusal önceliklere göre güncellenmesine imkân tanımaktadır. Yararlanıcıların ortaya çıkan yeni ihtiyaçlarını karşılamak üzere, uygulama sırasında kaynakların yeniden tahsis edilmesi mümkündür.
- ▶ **Bölgesel boyut**, ortak zorlukların ele alınması, en iyi uygulamaların paylaşılması ve bu amaca yönelik platform ve ağların oluşturulması hususlarında Batı Balkanlardaki eş kurum ve kuruluşlar arasında bilgi paylaşımına imkân tanımaktadır.
- ▶ **Kesişen konular** projelere entegre edilmektedir. Tüm faaliyetler, ayrımcılık yapmama, eşitlik ve kapsayıcı katılımın yanı sıra hassas gruplar ve azınlıkların korunması ilkelerini de kapsayan insan hakları yaklaşımı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. [Avrupa Konseyinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi 2018-2023](#) doğrultusunda ve [İş Birliği Projelerine Yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araçları](#) temelinde toplumsal cinsiyet eşitliği üzerinde özellikle durulmaktadır. Ayrıca AB'nin Dış Eylemlerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlendirilmesi 2021-2025 Eylem Planı'nın (GAP III) uygulanmasına katkı sağlanmaktadır.

Sivil toplum örgütleri ile iş birliği, Sivil Toplum Örgütlerinin Avrupa Konseyi işbirliği faaliyetlerine katılımına ilişkin Avrupa Konseyi Rehber İlkeleri ile genişleme bölgesinde sivil toplumun desteklenmesine yönelik AB Kılavuz İlkeleri uyarınca sağlanmaktadır.

► Avrupa Konseyinin stratejik üçgeni aracılığıyla özgün bir çalışma yöntemi

Avrupa Konseyinin teknik destek programları, standart oluşturma, izleme ve iş birliğinden oluşan özgün stratejik üçgenin ayrılmaz birer parçasını oluşturmaktadır: Yasal olarak bağlayıcı standartların geliştirilmesi, bu standartların bağımsız mekanizmalarca izlenmesi ile bağlantılı olup uygulamayı kolaylaştırmaya yönelik teknik iş birliği ile desteklenmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNE (SKH'LER) KATKI SAĞLANMASI

Yatay Destek programı ve projelerinin uygulanması ile Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini (SKH'ler) desteklemek suretiyle **BM 2030 yılı Sürdürülebilir Kalkınma Gündemine** katkıda bulunmaktadır. Desteklenen kalkınma hedefleri arasında SKH 3 (alt hedef 8), SKH 4 (alt hedef 1, 5, 7 ve 10), SKH 5 (alt hedef 1, 2 c), SKH 8 (alt hedef 7), SKH 10 (alt hedefler 2, 3 ve 7), SKH 13 (alt hedef 2), SKH 15 (alt hedef 7) ve SKH 16 (alt hedefler 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 a ve b) bulunmaktadır.

DAHA FAZLA BİLGİ

İletişim
Yatay Destek Koordinasyon Ekibi
Program Koordinasyon Müdürlüğü
Avrupa Konseyi
Avenue de l'Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
Fransa
E-posta: Horizontal.Facility@coe.int

Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ortak programı olan "Batı Balkanlar ve Türkiye'ye Yönelik Yatay Destek" (Yatay Destek III), 2023'te başlayan ve 2026'ya kadar devam edecek bir iş birliği girişimidir.

Program, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kosova*, Karadağ, Kuzey Makedonya, Sırbistan ve Türkiye'deki eylemleri kapsamaktadır. Bu program ile, yararlanıcıların insan hakları, hukukun üstünlüğü ve demokrasi alanlarındaki reform gündemlerini yerine getirmeleri ve AB genişleme süreci için de bir öncelik olan, Avrupa standartlarına uyum sağlamaları desteklenmektedir.

* Bu ifade, statüye ilişkin görüşlere haneler getirmez ve BM Güvenlik Konseyi'nin 1244 sayılı Kararı ve Uluslararası Adalet Divanının Kosova'nın Bağımsızlık Deklarasyonu hakkındaki Görüşü ile uyumludur.

Avrupa Birliği üye ülkeleri bilgi, kaynak ve geleceklelerini birleştirmeye karar vermiştir. Bu ülkeler, birlikte, kültürel çeşitlilik, hoşgörü ve bireysel özgürlükleri korurken, istikrar, demokrasi ve sürdürülebilir kalkınma bölgesi oluşturmuşlardır. Avrupa Birliği, bu kazanımlarını ve değerlerini sınırlan ötesindeki ülkelere ve insanlarla da paylaşmaya kararlıdır.

www.europa.eu

Avrupa Konseyi Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Kuruluş, Avrupa Birliği'ne üye tüm ülkeler dahil olmak üzere 46 üye ülkeden oluşmaktadır. Tüm Avrupa Konseyi üyeleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü korumaya yönelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Sözleşmenin üye ülkelerdeki uygulamasını denetler.

www.coe.int

Avrupa Birliği ile birlikte ortak finanse edilmektedir

AVRUPA BİRLİĞİ

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Avrupa Konseyi ile birlikte ortak finanse edilmekte ve uygulanmaktadır